

SUOMI TARVITSEE INNOVAATIOSTRATEGIAN JA KEKSIJÄT SEN YTIMEEN

Matti Vanhasen II:n hallituksen ohjelmaan sisältyi Suomen innovaatiostrategian aikaansaaminen.

Esko Ahon johtama ohjausryhmä luovutti strategiaehdotuksensa elinkeinoministeri Mauri Pekkariselle 12.6.2008. Kuten Suomalaisten keksijöiden tukiyhdistyksen samana kesänä laatimassa katselmuksessa todettiin, ehdotus ei kuitenkaan sisältänyt varsinaista strategiaa. Hallitus antoi hankkeesta eduskunnalle vain innovaatiopoliittisen selonteon, jonka eduskunta palautti hallitukselle uuden esityksen tekemistä varten.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö antoivat lokakuussa 2010 eduskunnalle selvityksen selonteon toteuttamisesta. Eduskunta ei ehtinyt sitä käsitellä, vaan palautti asian hallituksen uudelleen valmisteltavaksi. Selvityksen sisällöstä ei ole käyty mitään keskustelua.

Hallitus eikä elinkeinoministeri Jyri Häkämies ole lausunut Suomen innovaatiostrategiasta sanaakaan. Toivottavasti työ on vireillä ja Suomi pian saa kansallinen innovaatiostrategian

Innovaatiotoimintaan olennaisesti liittyvä kansallinen aineettomien oikeuksien (IPR) strategia on olemassa. Siitä valtioneuvosto teki periaatepäätöksen 6.3.2009. Sen toteuttaminen ja jalkauttaminen on työministeri Lauri Ihalaisen johdolla valmisteilla ja osittain jo käynnistynyt. Nyt pitäisi pian löytää keinot, joilla IPR-osaamista voitaisiin laajalti levittää keksijöiden sekä pienten ja keskisuurten yritysten tietoisuuteen.

(Innovaatio- ja IPR-asiat on jostain syystä jaettu TEM:n kahden eri ministerin vastuulle ja samalla eri virkamiesyksiköiden hoidettavaksi. Kysymykseen, miksi näin on tehty, on vaikea keksiä luontevaa vastausta, sillä aineettomat oikeudet ovat vain yksi, vaikkakin tärkeä väline keksintöjen tai muiden luomistyön tulosten mukaan luettuna kirjalliset ja taiteelliset teokset kaupallistamiseksi. Miksi viimeksi mainitut ovat vielä kolmannen eri kulttuuriministerin vastuulla?)

Luomistyön tulosten aikaansaaminen, niiden edistämisen rahoittaminen, suojaaminen ja tehokas markkinoille saattaminen muodostavat innovaatiostrategian keskeisen sisällön.

Uuden tutkimus- innovaationeuvoston vuonna 2010 laatima Tutkimus- ja innovaatiopoliittinen linjaus 2011-2015 sekä TEM:n Innovaatiopoliitiikan linjaukset vuodelle 2011 ovat laajoja asiakirjoja ja niissä on paljon vartenotettavia ja mahdollisimman pian toteutettavia ajatuksia ja ehdotuksia, mutta selkeää innovaatiotoiminnan nykytilan kuvauksen, tavoitteen ja keinojen rahoituksineen sisältävää strategiaa niistä ei löydy.

Onko neuvoston uusi puheenjohtaja Jyrki Katainen linjauksista samaa mieltä? Voisiko neuvosto tuottaa toimivan innovaatiostrategian?

TEM:n innovaatiopoliitiikan linjauksessa todetaan, että kansallinen innovaatiostrategia sisältyi eduskunnalle syksyllä 2010 annettuun innovaatiopoliittiseen selontekoon.

Tuottavuuskehityksen tukeminen ja Suomen edelläkävijäaseman varmistaminen valituilla innovaatiotoiminnan osa-alueilla on siinä asetettu keskeiseksi tavoitteeksi.

Innovaatiopoliittisen selonteon yksittäiset lauseet eivät kuitenkaan voi olla Suomen innovaatiostrategia. Selonteon sisältöä ja tuskin edes sen olemassaoloa ei juuri kukaan tiedosta eikä myöskään eduskunta ole sitä strategiaksi hyväksynyt.

Jyrki Kataisen hallituksen pitäisi nyt kiireellisesti aikaansaada ja jalkauttaa selkeä ”Kansallinen innovaatiostrategia”, joka sisältäisi nykytilanteen kartoituksen, asettaisi konkreettiset tavoitteet vuoteen 2015 mennessä ja määrittäisi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Nykyisiä toimintoja on pikaisesti muutettava, jotta maamme kilpailukykyä parantavia innovaatioita ja erityisesti keksintöjä saataisiin nopeasti ja tehokkaasti kaupallistettua.

Innovaatioketjun alkupäätä eli ideasta keksinnöksi tai muuksi innovaatioksi ei em. asiakirjoissa käsitellä lainkaan. Sanat keksijä ja keksintö, muotoilija ja luotu malli taikka tekijä ja teos eivät kertaakaan niissä esiinny. Ilman heitä ei kuitenkaan mitään, ainakaan merkittävää innovaatioprosessia käynnisty.

Yritykset, joiden tukemiseen tuet ohjataan, saattavat joissain tapauksissa tarjota puitteet luovuuden tuloksen kaupallistamiseen, mutta ei luovan henkilön tarvitse aina perustaa yritystä yhteiskunnallisen tuen saamiseksi.

Valtion n. 2 miljardin euron T&K rahoituksesta vain runsas 8 miljoonaa suuntautuu yksityisen Keksintösäätiön välityksellä innovaatiotoiminnan alkupäähän. Siitäkin puolet kuluu byrokraatiaan eikä lopusta kovinkaan paljon jää yksityishenkilölle, joka ei ole perustanut yritystä keksintönsä kaupallistamiseksi.

Tilanne on uskomaton maassa, jonka tulevaisuuden sanotaan olevan uusien hyödyntämiskelpoisten innovaatioiden varassa. Valtio ei käytännössä panosta eikä ota juuri mitään riskejä keksintötoiminnan edistämiseksi. Keksintösäätiökin perii takaisin tukensa, jos keksintö menestyy.

Keksintötoiminnan edistämiseen suunnattuja varoja pitää nopealla aikataululla kymmenkertaistaa 80 miljoonaksi euroksi vuodessa. Se voitaisiin toteuttaa ohjaamalla osa Tekesin suuryrityksille suunnatusta tuesta innovaatioketjun alkupäähän. Tämä ei käytännössä lainkaan vaikuttaisi Nokian, Koneen, Metson tai muun suuryrityksen tutkimustoimintaan.

Samalla tulisi selvittää, onko Keksintösäätiö edelleen oikea väylä julkisen tuen jakamiseen vai pitäisikö sen tapahtua valtion laitoksen kautta.

Yksityinen keksijä tarvitsee juuri ideasta keksintöön vaiheessa taloudellista ja muutakin tukea. Valtion tai minkään sen edustaman rahoitusorganisaation puoleen keksijän ei kannata nykyisin kääntyä ennen yrityksen perustamista eivätkä businessenkelit ole kiinnostuneita näin varhaisen vaiheen ideoista.

Ainoa hanke tämän vaiheen rahoituksen järjestämiseksi on Suomalaisten keksijöiden tukisäätiö. Sen varainkeruu on kuitenkin kohdannut sekä laman että yliopistojen massiivisen varainhankinnan selkeänä esteenä. Nyt olisi keksinnöillään vaurastuneiden ihmisten ja yritysten aika suunnata säätiön kautta tukensa uusille keksijöille.

Valtion pitäisi perustaa keksijöille vastaava apurahajärjestelmä kuin muille luovan alan ihmisille. Muutaman miljoonan euron vuotuisen apurahapaketin avulla saataisiin esiin lukuisia hyödyntämiskelpoisia keksintöjä. Keksijä voisi keskittyä keksintönsä kehittämiseen ja suojaamiseen riittävän pitkäksi ajaksi vaarantamatta kohtuuttomasti omaa tai lähipiirinsä taloudellista asemaa.

Helsinki 18.9.2011

Timo Kivi-Koskinen, varatuomari

Suomalaisten keksijöiden tukiyhdistyksen puheenjohtaja
+35840054004, pj@keksijoidentuki.fi , www.keksijoidentuki.fi